

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000679

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рябчий Іван Сергійович

2. Ivan S. Riabchyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Мова та література (французька)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12485

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01.07

Тема дисертації:

1. Перформативні практики наукової освіти: філософський аналіз
2. Performative practices of scientific education: philosophical analysis

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячено питанню перформативних практик в науковій освіті, що є одним з ефективних і гнучких підходів з-поміж освітніх практик та який здатен подолати низку критичних проблем освітнього дискурсу сьогодення. Актуальність роботи зумовлена тим, що на сьогоднішній день наукова освіта переживає значну кризу, яка все більше стає відчутною в контексті війни (український вимір), глобалізаційних змін (світовий вимір) та тектонічних трансформацій ринку праці тощо. Значні втрати освітнього та людського капіталів, різке зниження зацікавленості в освіті та науковій освіті, зокрема, знецінення освіти, жорстка стандартизація та тяжіння до репрезентативності освітніх практик та інші проблеми вимагають пошуку гнучких, але ефективних підходів до провадження освітнього наукового процесу, які здатні зацікавити, дати максимальний результат та закласти основи до майбутніх наукових пошуків та принципів сталості розвитку. Саме на це й орієнтована перформативна модель освітніх практик,

що влітається в онтологічний вимір буття людини та стає частиною її подальшої життєвої траєкторії. Аналіз філософських концепцій у площині наукової освіти дав змогу виявити так званий «перформативний переворот», що у XXI ст. змістив акцент з пасивної трансляції знань на активне їх творення завдяки діяльності. Сучасний науковий дискурс, спираючись на ідеї Ж.-Ф. Ліотара, Дж. Батлера та ін. провідних теоретиків, розглядає знання як подію, що конститує суб'єкта. В цьому ключі, філософський базис даного дослідження сягає критики репрезентаційності з позицій оприявлення знання та його перспектив в оптиці поглядів Ф. Ніцше та концепції онтології турботи М. Гайдеггера, в межах яких пізнання є формою екзистенційної присутності, в знання уможливорюється завдяки суб'єктивному його конструюванню. Постмодерністська перспектива лише підкреслює та посилює критичний аспект методологічних засад дослідження, оскільки в епоху постправди наукова освіта стає ареною боротьби за авторитет науки та вимагають нових підходів до розуміння істини як винуватого акту. У процесі розробки методологічних підходів проаналізовано еволюцію освітніх практик від позитивістських моделей (О. Конт, Дж.Ст. Мілль) до конструктивістських (Ж.Піаже) та критично-емансипативних (П. Фрейре, Ж. Рансерьер). Завдяки чому виявлено, що традиційні моделі освіти не відповідають викликам сучасності. Всупереч цьому пропонується перформативна модель, де навчання відбувається через «інсценування» та проживання досвіду. Важливим є праксеологічний аспект (Т. Котарбінський), який розглядає освіту як раціональну діяльність, спрямовану на максимальну ефективність та адаптивність в умовах невизначеності. Дослідження ціннісного спектру перформативності виявило її глибокий зв'язок з ритуальними практиками людства (В. Тернер, Р. Шехнер.). В даному руслі, наукова освіта розглядається як сучасна форма ритуалу, що структурує соціальну реальність та безпосередньо впливає на формування ідентичності. Цей підхід дозволяє подолати відчуження учнів, перетворюючи сухі наукові факти на живий, емоційно забарвлений досвід. Цінності, які стають данністю ритуалізованого процесу, як постулюються та декларуються перформативною діяльністю, так породжуються завдяки цій спільній дії, формуючи етику відповідальності та залученості. Аналіз розвитку перформативної освіти показав, що інтеграція перформативних практик в освітній дискурс вже відбулася, що яскраво виражається через перехід від STEM до STEAM та розвиток Sci-art, що поступово поєднали наукову строгість з мистецькою креативністю. Приклади проектів, на кшталт «Dramatic Science» чи «Theatre of Debate» дали змогу продемонструвати, як перформатизація наукових концепцій сприяє глибшому розумінню складних тем, а також дозволяє залучати широку аудиторію тощо. В цьому також прослідковується і тенденція до трансдисциплінарності, де межі між наукою і мистецтвом розмиваються заради створення нових смислів, що відповідає ідеям Дж. Дьюї про досвід як основу навчання. Вивчення особливостей наукової освіти України показало необхідність адаптації глобальних трендів до умов екзистенційної кризи та війни. Перформативні практики виступають інструментом збереження та ревіталізації «освітнього капіталу» (П. Бурдье), трансформуючи травматичний досвід у ресурс стійкості. Акцент робиться на формуванні «капіталу виживання» та гнучкості, що дозволяє українській освіті функціонувати навіть в умовах руйнування інфраструктури та інституційної невизначеності. Історичний огляд демонструє, що наука завжди мала перформативний характер: від містерій піфагорійців та «Еврики» Архімеда до публічних експериментів Р. Бойля та анатомічних перформансів Леонардо да Вінчі. Наукове знання історично формувалося як публічна демонстрація та колективне свідчення істини.

2. The dissertation research is devoted to the issue of performative practices in science education, which is one of the effective and flexible approaches among educational practices and which is able to overcome a number of critical problems of today's educational discourse. The relevance of the work is due to the fact that today science education is experiencing a significant crisis, which is increasingly becoming noticeable in the context of war (Ukrainian dimension), globalization changes (world dimension) and tectonic transformations of the labor market, etc. Significant losses of educational and human capital, a striking decline in interest in education and scientific education, in particular, the devaluation of education, strict standardization and the tendency towards representativeness of educational practices and other problems require the search for flexible but effective approaches to the implementation of the educational scientific process, which are able to interest, give maximum results and lay the foundations for future scientific research and the principles of sustainable development. This is

what the performative model of educational practices is oriented towards, which is woven into the ontological dimension of human existence and becomes part of its further life trajectory. The analysis of philosophical concepts in the field of scientific education made it possible to identify the so-called «performative revolution», which in the 21st century shifted the emphasis from the passive transmission of knowledge to its active creation through activity. Modern scientific discourse, based on the ideas of J. - F. Lyotard, J. Butler and other leading theorists, considers knowledge as an event that constitutes a subject. In this vein, the philosophical basis of this study reaches the critique of representationality from the standpoint of the manifestation of knowledge and its prospects in the optics of F. Nietzsche's views and M. Heidegger's concept of the ontology of care, within which cognition is a form of existential presence, in knowledge made possible through its subjective construction. The postmodern perspective only emphasizes and intensifies the critical aspect of the methodological foundations of research, since in the posttruth era, scientific education becomes an arena for the struggle for the authority of science and requires new approaches to understanding truth as an act of blame. In the process of developing methodological approaches, the evolution of educational practices from positivist models (A. Comte, J. St. Mill) to constructivist (J. Piaget) and critical-emancipatory (P. Freire, J. Ranserrière) was analyzed. As a result, it was revealed that traditional models of education do not meet the challenges of modernity. In contrast, a performative model is proposed, where learning occurs through «staging» and living experience. The praxeological aspect is important (T. Kotarbinsky), which considers education as a rational activity aimed at maximum efficiency and adaptability in conditions of uncertainty. Research into the value spectrum of performativity has revealed its deep connection with the ritual practices of humanity (V. Turner, R. Schechner.). In this direction, scientific education is considered as a modern form of ritual that structures social reality and directly affects the formation of identity. This approach allows overcoming the alienation of students, transforming dry scientific facts into a living, emotionally colored experience. The values that become a given of the ritualized process, as postulated and declared by performative activity, are generated through this joint action, forming an ethic of responsibility and involvement. The analysis of the development of performative education has shown that the integration of performative practices into educational discourse has already taken place, which is clearly expressed through the transition from STEM to STEAM and the development of Sci-art, which gradually combined scientific rigor with artistic creativity. Examples of projects such as «Dramatic Science» or «Theatre of Debate» made it possible to demonstrate how the performatization of scientific concepts contributes to a deeper understanding of complex topics, as well as allows you to attract a wide audience, etc. This also traces the trend towards transdisciplinarity, where the boundaries between science and art are blurred for the sake of creating new meanings, which corresponds to J. Dewey's ideas about experience as the basis of learning. The study of the peculiarities of scientific education in Ukraine has shown the need to adapt global trends to the conditions of existential crisis and war. Performative practices act as a tool for preserving and revitalizing «educational capital» (P. Bourdieu), transforming traumatic experience into a resource of resilience.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Рябчий І. Філософське осмислення перформативного потенціалу театру Но. Культурологічний альманах, Вип. № 2 (14) 2025. С.300-307. ISSN 2786-7242 (Print),ISSN 2786-7250 (Online)
URL:<https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/630/581>

- Рябчий І. Практики перформансу в контексті критики та спротиву: між естетичним жестом та соціальною дією. Вісник гуманітарних наук, 2025. ISSN 3083-5712 (Online) URL: <https://h-visnyk.com.ua/index.php/home/article/view/126/123>
- Рябчий І. Перформативна модель освіти: філософська критика формальної раціональності в освітньому процесі. Вища освіта України, випуск № 3 (98) 2025 р. С. 52-57. ISSN 2078-1016 URL: <https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/issue/view/22/22>
- Рябчий І. Сутність перформативності в досвіді людської цивілізації: ритуал як форма перформативної практики. Актуальні проблеми філософії та соціології. №56/2025. С. 136-140. ISSN 2410-3071 (Print), ISSN 2415-7295 (Online). URL: https://apfs.nuoua.od.ua/archive/56_2025/56_2025.pdf
- 1.Рябчий І. Перформативність мови в цифрових комунікаціях. Комунікація та інтеракція у світових міграційних процесах [Текст] : збірник наукових праць / за загальною редакцією Н. Ченбай. Київ : ДУ «КАІ», 2025. 83 с. С. 61-63.
- 2.Рябчий І. Перформанс як інструмент міжкультурної комунікації. Міжнародна і міжкультурна комунікація у формуванні іміджу України: стратегії розвитку: зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. Київ, 01 травня, 2025 р. Київ: Міленіум, 2025. 178с. С. 56-58.
- 3.Рябчий І. Синергія механізмів перформативних практик в процесі засвоєння знань. Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід: збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції, 15-16 травня 2025 року, м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка. Ред. кол.: Морська Н. Л., Литвин Л. М., Поперечна Г. А.. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В. 2025. 264 с. С. 210-212.
- 4. Рябчий І. Роль наукового капіталу у формуванні сучасної наукової освіти. Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Житомир, 28 липня 2025 р.). Research Europe, 2025. 108 с. С.80-82.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свириденко Денис Борисович

2. Denys B. Svyrydenko

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6126-1747

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/H-4960-2016>;

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57196469590>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/1742998>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гальченко Максим Сергійович
2. Maksym S. Halchenko

Кваліфікація: д. філ. н., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8151-530X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 35392834

Місцезнаходження: вул. Січових Стрільців, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карповець Максим Вячеславович
2. Maksym V. Karpovets

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5322-089X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Катерина Сергіївна

2. Kateryna S. Honcharenko

Кваліфікація: к.філос.н., доцент, 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1162-9464

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ZOJCMToAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Задорожна Ольга Миколаївна

2. Olha M. Zadorozhna

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Матусевич Тетяна Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Матусевич Тетяна Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна